

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΩΝ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1999

1. Ὁλοκλήρωση Ἐρευνητικῶν Προγραμμάτων.

Ὁλοκληρώθηκαν 10 ἐρευνητικά προγράμματα καὶ κατετέθησαν οἱ τελικὲς ἐκθέσεις μὲ τὰ ἀποτελέσματα.

2. Ἐγκριση Ἐκθέσεων Προόδου Ἐργασίας.

Ἐνεκρίθησαν 27 ἐκθέσεις προόδου ἐργασίας ἐρευνητικῶν προγραμμάτων.

3. Χρηματοδοτήσεις Ἐρευνητικῶν Προγραμμάτων.

Ἀπὸ πόρους τῆς Ἐπιτροπῆς χρηματοδοτήθηκαν 13 νέα ἐρευνητικά προγράμματα καὶ 6 παλαιά, τὰ ὅποια συνεχίζονται καὶ θὰ ὀλοκληρωθοῦν στὸ ἐπόμενο ἔτος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπίσης ἀνέλαβε τὴ διαχείριση καὶ τὸν ἔλεγχο 4 ἐρευνητικῶν προγραμμάτων καὶ ἔργων, τὰ ὅποια χρηματοδοτήθηκαν ἀπὸ ἄλλους φορεῖς.

Ὁ Προϊστάμενος Γραμματείας

Γρηγόρης Γκιζέλης

Διευθυντὴς τοῦ Κ.Ε.Ε.Κ.

Ἐκθεση γιὰ τὴν Εἰδικὴ Σύνοδο Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων
ποῦ ὀργανώθηκε ἀπὸ τὴ Σουηδικὴ Ἀκαδημία καὶ τὴν Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν
τῶν ΗΠΑ, (6-8) Μαΐου 1999), ὑπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἐμμανουὴλ Ρούκουνας.

Κύριε Γενικέ,

Μεταξὺ 6 καὶ 8 Μαΐου 1999 συνήλθε στὴ Στοκχόλμη ἡ Τέταρτη Σύνοδος τοῦ Δικτύου (Network) Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τῶν Ἀκαδημιῶν καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων. Στὴ Σύνοδο μετεῖχαν πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς ἐκπροσώπων Ἀκαδημιῶν (57) μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν.

Ἐπισημαίνω τὴ δημοσιότητα ποῦ δόθηκε σὲ αὐτὴ τὴ Σύνοδο μὲ τὴν παρουσία τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους τῆς Σουηδίας, τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημέρωσης καθὼς καὶ τὴν οὐσιαστικὴ συζήτηση ποῦ ἔγινε πάνω σὲ φλέγοντα θέματα τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Τὸ Δίκτυο ἔχει δύο κατευθύνσεις:

Ἡ μία διαπραγματεύεται μεγάλα θέματα, ὅπως ὁ ρόλος τῶν ἐπιστημόνων στὴν προστασία τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἡ ἐθνικὴ ἐφαρμογὴ τῶν διεθνῶν κανόνων, οἱ πολιτισμικὲς διαστάσεις στὸ Ἰσλάμ, τὸν Βουδδισμό καὶ τὴ Χριστιανοσύνη, τὰ βασανιστήρια, οἱ ἐξελίξεις στὴν ἰατρικὴ καὶ ἐρευνητικὴ δεοντολογία.

Ἡ δευτέρη κατεύθυνση προσιδιάζει κατὰ τὴ γνώμη μου πρὸς τὶς πρωτοβουλίες τῆς Amnesty International, διότι τὸ Δίκτυο τῶν Ἀκαδημιῶν «υἱοθετεῖ» κρατούμενους καὶ παρεμβαίνει στὶς κυβερνήσεις γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή τους.

Ἀπὸ τὴ συνάντηση αὐτὴ ἀπεκόμισα τὴν ἐντύπωση ὅτι ὑπάρχουν ἀρκετοὶ κρατούμενοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἐνδιαφέρεται τὸ Δίκτυο, κυρίως στὸ Ἰσραήλ, τὶς Η.Π.Α., τὸ Λάος, τὴν Τουρκία, τὴ Σιγκαπούρη, τὴ Ρωσία.

Πιστεύω ὅτι ἡ Ἀκαδημία μας πρέπει νὰ συνεχίσει νὰ μετέχει στὸ Δίκτυο μὲ ἐνεργὸ παρουσία καὶ γι' αὐτὸ δέχθηκα νὰ ἀσχοληθῶ μὲ μελέτη περὶ τῆς διεθνοῦς προστασίας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἰδίως ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴ ἀπὸ τὰ καθ' ἕκαστα κράτη.

Ἡ προσεχὴς Σύνοδος τοῦ Δικτύου θὰ λάβει χώρα στὸ Παρίσι τὸ Μάιο τοῦ 2001, ὅπότε τότε ἡ Ἀκαδημία θὰ ὀρίσει ποιὸς θὰ τὴν ἐκπροσωπήσει.

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν νὰ εἶναι σὲ συνεχῆ ἐπαφὴ μὲ τὴν American Academy of Sciences, διότι ἔχουν γίνει ὡς τώρα ἄλλες τρεῖς σημαντικὲς συναντήσεις κατὰ τὶς ὁποῖες ἀπουσιάζαμε.

Μὲ ἐξαιρετικὴ τιμὴ
Ἐμμανουὴλ Ρούκουνας

Χαιρετισμός τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Κωνσταντίνου Ἰ. Δεσποτοπούλου, κατὰ τὴν ἐκδήλωση τῶν Ποντίων στὸ Πολεμικὸ Μουσεῖο (22 Σεπτ. 1999), εἰς μνήμην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσάνθου.

Ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὁ Μικρασιάτης ἐγὼ πρὸ ἐξαετίας Πρόεδρός της, χαιρετίζω τὴν εὐλαβικὴ αὐτὴ ἐκδήλωση μνημοσύνης, τελούμενη γιὰ νὰ τιμηθεῖ ἐπάξια ἢ σεπτὴ μνήμη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσάνθου, τοῦ «ἀπὸ Τραπεζοῦντος».

Ὁ ἐπιφανέστατος αὐτὸς Ἱεράρχης ὑπῆρξε καὶ Μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἀλλὰ προπάντων ὡς Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος καὶ ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὑπῆρξε τιμιώτατος διάκονος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Εἶχεν ὁ ἀοίδιμος Ἱεράρχης τὸ ἱστορικὸ προνόμιο νὰ εἶναι ὁ τελευταῖος Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος. Καὶ ὑποδειγματικὰ ἐπετέλεσε τὸ ποιμαντορικὸ ἔργο του ἐπὶ μία δεκαετία, μεστὴ περιστάσεων δεινῶν. Συνέβη τότε νὰ σημάνει δραματικὰ ἡ ὥρα τῆς Ἱστορίας: ὁ βαρὺς ὀρυμαγδὸς τοῦ πρώτου οἰκουμενικοῦ σχεδὸν πολέμου (1914-1918) ἐπέφερε σφαδασμὸ καὶ τῆς περιοχῆς τῆς Ἐκκλησίας Τραπεζοῦντος. Καὶ τότε, ὁ Μητροπολίτης Χρυσάνθος, ὁ σεμνὸς καὶ αὐστηρὸς Ἱεράρχης, ἀναδείχθηκε λυτρωτικὸς Ἐθνάρχης τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ὑπερεθνικὸς προστάτης ὅλων τῶν ἄλλων κατοίκων, τῆς περιοχῆς τῆς Ἐκκλησίας του. Πρὶν, ὡς θεωρητικὸς τῆς Μεγάλης Ἰδέας τοῦ Γένους εἶχεν ἐπηρεάσει ἐκτὸς ἄλλων τὸν αἰσθαντικώτατο ἰδεολόγο τοῦ Ἑλληνισμοῦ Ἰωάννα Δραγούμη. Τὸ 1919, ὅταν οἱ νικητὲς ἤδη στὸν μέγα πόλεμο διαπραγματεύονται γιὰ τὴ σύναψη τῶν Συνθηκῶν τῆς Εἰρήνης, ἀγωνίσθηκε μὲ θέρμη καὶ γνώση γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῶν ἐθνικῶν δικαίων τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου καὶ τὴν ἴδρυση Ἀυτόνομης Ποντιακῆς Πολιτείας.

Ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀπὸ τὸ 1938 ἄσκησε ὁ Μητροπολίτης Χρυσάνθος τὸ ἀρχιερατικὸ λειτούργημά του μὲ ἦθος χριστιανικῆς γνησιότητος. Καί, ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς δοκιμασίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ μὲ τὴν εἰσβολὴ στὴν Ἑλλάδα τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ, αὐτὸς πρῶτος ἔσωσε τὴν τιμὴ τοῦ Ἔθνους καὶ τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὴν ἀνένδοτη ἀξιοπρέπειά του ἀντίκρου στὸν Γερμανὸ Στρατάρχη καὶ τὴν ἀτρεπτὴ ἄρνησή του νὰ ὀρκίσει Κυβέρνηση τῆς Ἑλλάδος ὑποχείρια στὸν Κατακτητὴ. Ἔχασε τὸν ἀρχιερατικὸ Θρόνο τότε, ἀλλὰ κέρδισε τὸν κότινο τῆς ἀρετῆς.

Ἡ γενναία στάση του ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἦταν ὁμολογία πρὸς τὴν ἐθνικὴ δράση του ὡς Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος. Καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ἐπήγαζαν ἀπὸ τὴν ἴδια ὑψηλὴ συναίσθηση εὐθύνης, κατὰ ὀρθὴ προσαρμογὴ πρὸς τὶς ὑπαγορεύσεις τῆς ἱστορικῆς στιγμῆς, εἴτε γιὰ τὴ διάσωση τῆς ζωῆς ὑποδούλων Ἑλλήνων εἴτε γιὰ τὴν περίσωση τῆς τιμῆς τῆς ὑπὸ κατακτητὴ Ἑλλάδος.

Ὑπῆρξε ὅμως καὶ λόγιος ὁ Μητροπολίτης Χρῦσανθος. Καὶ μνημεῖο τῆς λογιωσύνης του εἶναι τὸ ἐπιβλητικὸ σύγγραμμά του «Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Τραπεζοῦντος».

Καὶ ἂς μοῦ συγχωρηθεῖ νὰ ἐκφράσω τὴν ἐξαίσια ἐντύπωσή μου, ὅταν νεαρὸς τὸν ἐπισκέφθηκα στὴν ταπεινὴ κατοικία του, μὲ παρότρυνση καὶ συνοδεία τοῦ ἀειμνήστου Ποντίου λογίου καὶ δημοσιογράφου Σταύρου Κανονίδη. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ Μητροπολίτου, ὁ λόγος του, ἡ φωνή του, ἔμοιαζαν νὰ ἐνσαρκώνουν τὴν σεβάσμιμα εἰκόνα τοῦ Ὁρθόδοξου Ἱεράρχη, τὴν ἀποτυπωμένην σὲ εἰκονίσματα παλαιὰ ὀσίων καὶ ἁγίων.

Ἀλλά, πρὶν κατέλθω ἀπὸ τὸ βῆμα, ὀφείλω καὶ νὰ ἐξάρω τὴν ἠθικὴ διδασχὴ, τὴν ἔκγονη τοῦ κειμένου τῆς διαθήκης τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσάνθου. Ἄς ἀκουσθοῦν οἱ πρῶτες καὶ οἱ καταληκτικῆς φράσεις της, ὅπως τὶς ἀναπολῶ, ἐπὶ λέξει, πιστεύω: «Συγγνώμην παρέχομαι τοῖς πᾶσιν καὶ συγγνώμην αἰτοῦμαι παρὰ πάντων, οὓς τυχὸν παρεπίκρανα ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῶν καθηκόντων μου. Περιουσίαν οὐδεμίαν ἔχω ἀνὰ τὸν κόσμον... Τοὺς κατὰ σάρκα συγγενεῖς μου ἀποκηρύσσω, ἐὰν τυχὸν ἐπικαλούμενοι τὰς μικρὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος ὑπηρεσίας μου αἰτήσωνται συντάξεις ἢ ἄλλας παραχάς».

Τοῦ ἔξοχου αὐτοῦ ἀνδρός, ὑποδειγματικοῦ λειτουργοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ἀνυμνεῖται ἡ φήμη ἀπόψε, μὲ συμμετοχὴ καὶ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.